

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for lysåbne naturtyper og arter
på Naturstyrelsens arealer
2. planperiode 2016-2021
i Natura 2000-område nr. 7 Rubjerg Knude
og Lønstrup Klint,
Habitatområde nr. 7

Titel:

Natura 2000-plejeplan for lysåbne naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer.

2. planperiode 2016-2021 i Natura 2000-område nr. 7 Rubjergknude og Lønstrup Klint.

Udgiver:

Naturstyrelsen
Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl
www.nst.dk

År:

2017

Foto:

Naturstyrelsen

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

978-87-7179-102-0

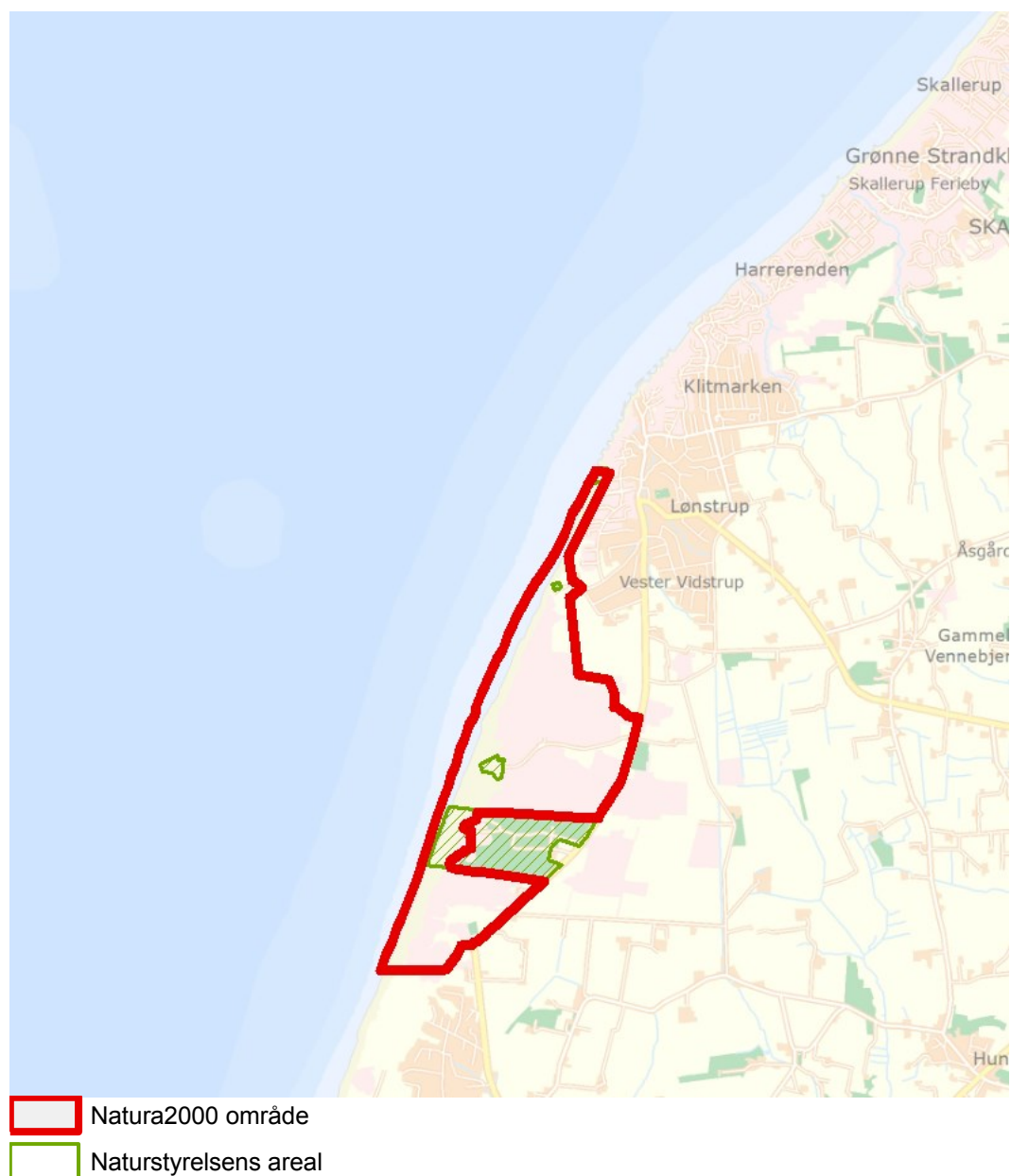
Må citeres med kildeangivelse.

1. Generelt

Der er 20. april 2016 offentliggjort Natura 2000-planer for 252 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N7 Rubjerg Knude og Lønstrup Klint og vedrører Naturstyrelsens arealer på ca. 17 ha.

Figur 1: Oversigtskort over Natura 2000-områdets afgrænsning

I denne plejeplan er arealer og indsatser opdelt på henholdsvis lysåbne naturtyper og arter knyttet til de lysåbne naturtyper. Natura 2000 plejeplaner for de skovbevoksede naturtyper, samt mere detaljerede oplysninger om indsatsen i Natura 2000-områderne findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan. For supplerende læsning herom henvises til Naturstyrelsens driftsplaner for det pågældende område, som findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. driftsplanlægning.

Naturstyrelsen har udarbejdet et resumé af plejeplanen, som indgår i en kommunal Natura 2000-handleplan. Dette resumé er vedlagt som bilag 1.

Plejeplanen gælder for perioden 2016 -2021 og skal således senest være gennemført med udgangen af år 2021. Plejeplanen vil forsat være gældende efter 2021 og efterfølgende alene blive ajourført, når der foretages ændringer i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, ændringer i Natura 2000- eller driftsplanlægningen eller ændringer i øvrige forhold, der måtte give anledning til at ajourføre plejeplanen.

Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensynet til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogram. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

I 2016-18 foretager Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) genkortlægning og tilstandsvurdering på alle arealer (lysåbne naturtyper og skovnaturtyper), og resultatet forventes at indgå i kommende basisanalyser for hvert enkelt Natura 2000-område i 2019.

Få adgang til MiljøGIS overvågningsdata fra basisanalysen her:

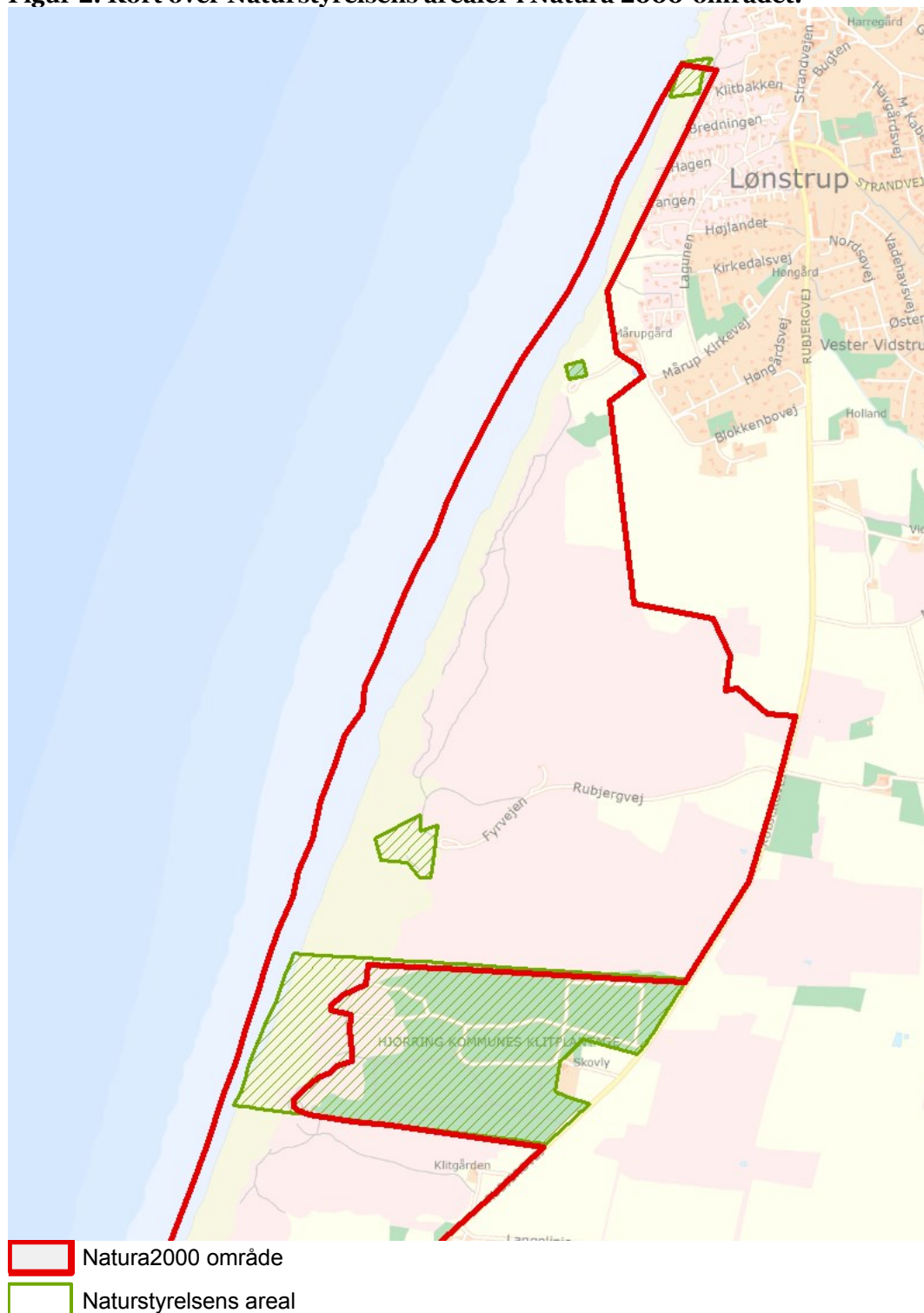
<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=natura2000planer2h2014>

2. Områdebeskrivelse

Hele natura 2000-området dækker ca. 292 ha og domineres dels af dele af Lønstrup Klint og dels af vandreklitten Rubjerg Knude, begge meget dynamiske naturtyper. Øst for klinten og Knuden findes landets største havtornekrat og artsrige, kalkholdige grønsværsklitter.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til Natura 2000-planen. På SVANAs hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Figur 2: Kort over Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området.

Indenfor området forvalter Naturstyrelsen flere mindre områder, dels omkring Mårup Kirkegård, Rubjerg Knude Fyr og vest for Rubjerg Plantage. Området domineres af kystklinten, af hvide klitter der vandre mod øst samt klitter med havtorn.

Tabel a: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	naturtype	Total
2130	Grå/grøn klit	2,5
6210	Kalkoverdrev	0,0
2160	Havtornklit	0,9
2120	Hvid klit	6,3
1230	Kystklint/klippe	4,4
Hovedtotal		14,2

3. Status for gennemførelse og erfaringer fra 1. plejeplanperiode

Der blev ikke udarbejdet selvstændig statslig plejeplan i 1. plejeplansperiode, da hovedparten af arealet bestod af naturtyper der ikke var kortlagte på daværende tidspunkt.

Tabel b: Oversigt over ikke-planlagte indsatser der er gennemført, som gavner arter eller naturtyper i udpegningsgrundlaget.

Natur-type	Natur-typenavn	Plejemål	Plejetiltag	ha	Begrundelse for gennemførelse af ikke planlagt plejetiltag
2130 X 2160	Grå/grøn Klit sammen med havtornklit	Naturtype-bevarende pleje	Bekæmpelse af invasive arter	0,1	Få Kæmpe-Bjørneklo er rodstukket. Hvis det ikke var muligt er blomsterskærmen fjernet.
2120	hvidklit	Fri dynamik	Ingen indsats i perioden	6	Dæmpning af sandflugt (plantning af hjælme og nedsætning af rækker af fyrretoppe) er ophørt.

Generelle bemærkninger og konkrete erfaringer i forhold til 1. generations plejeplanlægning

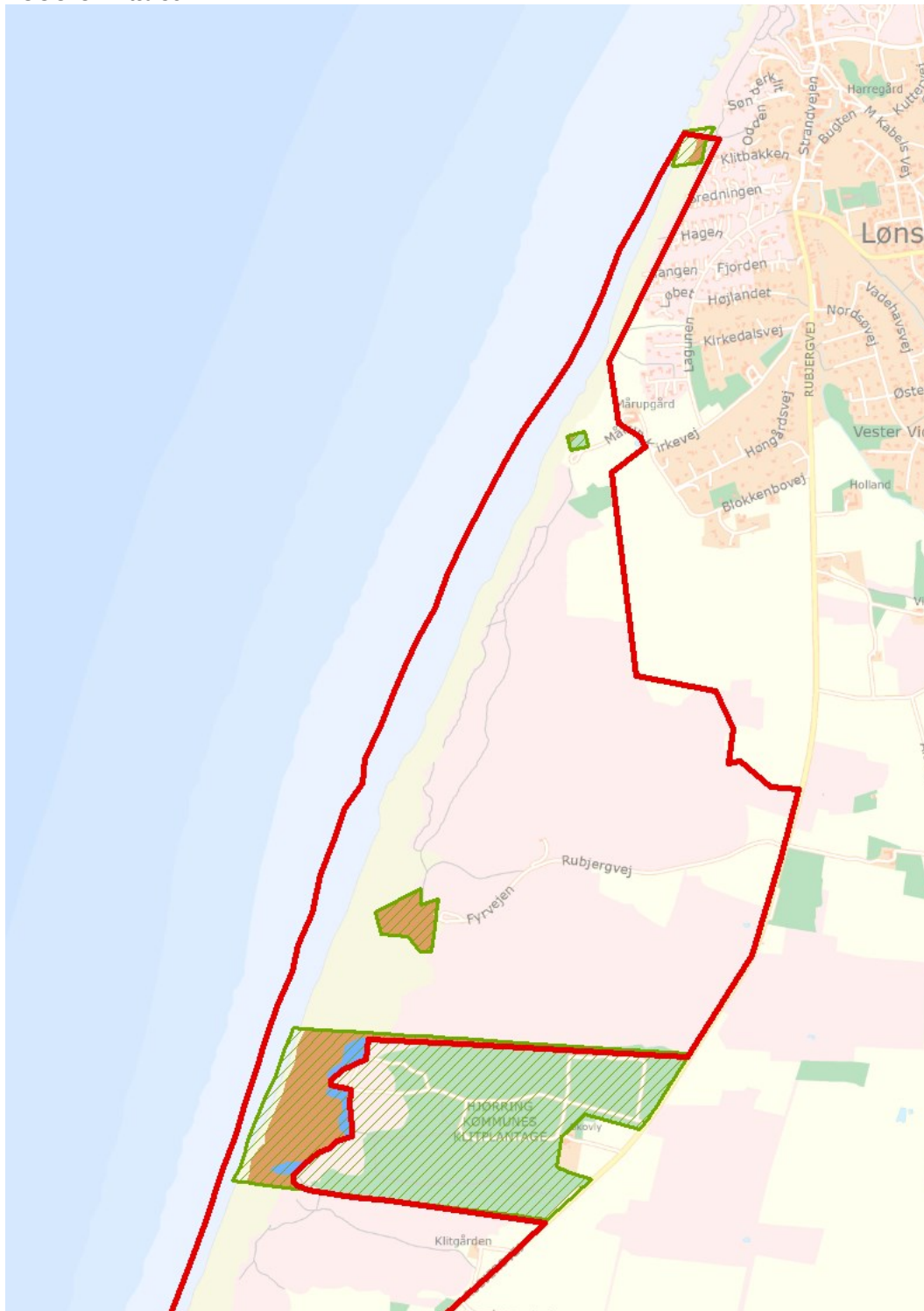
Bekæmpelse af en mindre bestand af Kæmpe-Bjørneklo *Heracleum mantegazzianum* (ofte færre end 10 blomstrende) har endnu ikke været fuldt succesrigt. Bekæmpelse foregår ved den ellers virksomme giftfrie metode rodstikning, men bestanden vokser i grønsværdsklitten og i kanten af krat af havtorn og hvidtjørn og mindre planter overses let.

Stoppet for sandflugtsdæmpning vest for Rubjerg Plantage har medført at klitten flytter sig ca 10 meter øst på om året, og tildækker havtornkrat.

4. Mål og plejetiltag

Figur 3: Oversigt over lysåbne naturtyper og planlagte indsatser i Natura 2000-området

- Natura2000 område
- Naturstyrelsens areal
- Lysåbne habitatnaturtyper med planlagt indsats
- Lysåbne habitatnaturtyper uden planlagt indsats

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger. I Natura 2000 planens indsatsprogram er der angivet en række generelle men ingen områdespecifikke retningslinjer. At der ikke er nogen områdespecifikke retningslinjer for dette Natura 2000 område betyder at der som udgangspunkt ikke iværksættes nye tiltag. Målsætningerne opfyldes alene ved at eksisterende plejetiltag videreføres.

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens *mål* for de ovenstående lysåbne naturtyper i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype.

Desuden præsenteres de typer af *plejetiltag*, som Naturstyrelsen vil anvende på baggrund af Naturstyrelsens erfaringer og bedste viden om naturpleje, der blandt andet omtales i det vejledende indsatskatalog for Natura 2000-plejeplanlægning for lysåbne naturtyper, Skov- og Naturstyrelsens Naturplejestrategi (1999), Naturstyrelsens plejebog om 'Græsning og høslæt i naturplejen', Naturstyrelsens plejebogsserie for henholdsvis overdrev, ferske enge, søer, strandenge, hede, mose, små vandhuller samt Naturstyrelsens Naturportal.

På et areal kan der forekomme mere end én slags plejetiltag.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens vurdering af omfanget af de enkelte plejetiltag, der vil blive gennemført i plejeplanens periode. På Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000 findes links til kort med detaljerede oplysninger om mål og indsatser på lokalitetsniveau.

Plejemål og plejetiltag for lysåbne naturtyper

Der vil på de lysåbne naturtyper i dette Natura 2000-område blive foretaget *løbende* pleje, med henblik på opretholdelse af naturtypen i form af bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo og til dels Rynket Rose i spredte forekomster over arealet, jf. nedenstående skema.

Endvidere efterlades mindst 14,1 ha klitnatur i naturlig dynamik, arealfordelingen mellem naturtyperne kan påvirkes af denne målsætning.

Tabel e: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	2,5
			Naturlig dynamik	2,5
			Naturtypebevarende pleje	1,6
	2160	Havtornklit	Sikring af naturtypen	0,9
			Naturlig dynamik	0,9
	2120	Hvid klit	Sikring af naturtypen	6,3
			Naturlig dynamik	6,3
	1230	Kystklint/klippe	Sikring af naturtypen	4,4
			Naturlig dynamik	4,4

Tabel f: Planlagte løbende plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper
Areal omfattet af indsatsen (ha)

		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,9
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	1,6
	2160	Havtornklit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,9
	2120	Hvid klit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	6,3
	1230	Kystklint/klippe	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	4,4

I tabel f er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Planlagte enkeltstående plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Der udføres ingen enkeltstående plejetiltag i perioden.

Planlagte udvidelser af naturtyper

Der er ikke målsat udvidelser, men naturtypen 2120 breder sig som følge af målet om fri dynamik.

Planlagte konverteringer til anden naturtype

Der er ikke målsat konverteringer, men naturtypen 2120 breder sig som følge af målet om fri dynamik og så på bekostning af andre typer, fx havtornklit.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper på styrelsens arealer forventes at medføre, at:

Naturtyper skal på sigt opnå en gunstig bevaringsstatus.

- For naturtyper, der er vurderet til tilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper, der er vurderet til tilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres tilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.

- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N7 Rubjerg Knude og Lønstrup Klint.

Hele natura 2000-området dækker ca 292 ha og domineres dels af dele af Lønstrup Klint og dels af vandreklitten Rubjerg Knude, begge meget dynamiske naturtyper. Øst for klinten og Knuden findes landets største havtornekrat og artsrige kalkholdige grønsværsklitter. Inden for området forvalter Naturstyrelsen flere mindre områder, dels omkring Mårup Kirkegård, Rubjerg Knude Fyr og vest for Rubjerg Plantage. Naturstyrelsen administrere ca 17 ha i området.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	naturtype	Total
2130	Grå/grøn klit	2,5
6210	Kalkoverdrev	0,0
2160	Havtornklit	0,9
2120	Hvid klit	6,3
1230	Kystklint/klippe	4,4
Hovedtotal		14,2

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 2 tabeller:

- Lysåbne naturtyper
- Planlagte udvidelser af naturtyperne

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	2,5
			Naturlig dynamik	2,5
			Naturtypebevarende pleje	1,6
	2160	Havtornklit	Sikring af naturtypen	0,9
			Naturlig dynamik	0,9
	2120	Hvid klit	Sikring af naturtypen	6,3
			Naturlig dynamik	6,3

	1230	Kystklint/klippe	Sikring af naturtypen	4,4
			Naturlig dynamik	4,4

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	
		Naturtype	Plejetiltag		Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,9
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	1,6
	2160	Havtornklit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,9
	2120	Hvid klit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	6,3
	1230	Kystklint/klippe	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	4,4

Forventningen til den samlede indsats

Naturtyper skal på sigt opnå en gunstig bevaringsstatus.

- For naturtyper, der er vurderet til tilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper, der er vurderet til tilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres tilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

!

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Naturstyrelsen

Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl

www.nst.dk